

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput V. Idem (a) Cant. Archiep.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

byteri scilicet sæculares] fruuntur suis rebus, ministrant Eccl. adeunt balnea, nunguentia non spernunt, & in omnium flore versantur. Ad quod & ante respondit, & nunc breviter respondeo, me in presenti non de clericis disputare, sed monachum instituere. Nec aliquid facit textus in d. l. cupa: nam procedit in scientia damnata, cujus titulum æqualiter in au-

diente, ac in legente prohibetur. Manet ergo, quod licet monachis, & clericis in presenti prohibeatur audire leges, aut Physicam, non tamen illis prohiberi eas publice docere, & multo magis illis prohibetur non esse privatim studere, & eas discere: unde facillè dissolvuntur supra adducta pro dubitandi ratione.

C A P U T I V.

Ex Concilio (a) Lateran.

Sed nec (b) procuraciones villarum, aut jurisdictiones etiam sæculares sub aliquibus Principibus, & sæcularibus viris, ut (c) justitiarum eorum fiant, clericorum quisquam exercere præsumat. Si quis autem ad verus hoc venire tantaverit, quia contra doctrinam Apostoli dicentis: Nemo militans Deo, implicat se sæcularibus negotiis; sæculariter agit, ab ecclesiastico fiat ministerio alienus, pro eo quod officio clericali neglecto fluctibus sæculi, ut parentibus placeat, se immergit. Distinctius autem decernimus puniendum, si religiosorum quisquam aliud prædictorum ausus fuerit attentare.

N O T A E.

1. (a) *Lateran.*] Ita etiam legitur in prima lectione, sub hoc tit. cap. 3. & quamvis Boëtius Epon. in presenti affirmet, non reperiri textum hunc in Concilio generali Lateran. & ita tantum auctoritatem habere ex eo, quia compilatus reperitur auctoritate Gregorii IX. in hoc volumine; tamen reperitur in ipso Concilio, ut jam notavi in cap. 1. de postul. ubi extat alia pars hujus textus.

2. (b) *Procuraciones villarum.*] Hoc est gubernationes oppidorum, vel Rerum publicarum civilium administrationes. Concil. Oxoniense tempore Honorii III. cap. 7. *Presenti decreto sancimus, ne clerici beneficiati, aut in sacris ordinibus constituti, villarum procuraciones admittant, videlicet ut non sint senescalli, aut ballivi talium administrationum, occasione quarum laicis in reddendis rationibus obligentur, si & jurisdictiones exercent sæculares.* Eccl. Concilium Londinense habitum anno salutis 1503. apud VVillelmum Malmesburiensem lib. 1. de gest. Pontif. Angl. ibi: *Ne quilibet cleri sint sæcularium præpositi, vel procuratores, aut iudices sanguinis.* Hinc à Tribunali Romano rejectus quidam clericus, quod jurisdictionem pro Comite Flandrensi exercuisset, de quo Stephanus Tornacentis cap. 131. *Jurisdictionem civilem usque ad rigorem, quam imperium mixtum quidam appellant, sub potestate Comitis Flandrensis procuratorio nomine diu exercuit; ubi ex officio qualitercunque suscepto tenebatur & innocentes absolvere, & noxios condemnare: neminem tamen, ut ipse confitetur, ad effusionem sanguinis ore proprio condemnavit, sed confessos, aut convictos de crimine, Communia Ambianensi, ad quam judicium sanguinis spectat, secundum quod*

meruisset reus, judicandos exposuit, & plebendos. Exponit Boëtius Epon. in presenti, num. 6. Villæ enim plerumque ponuntur pro minoribus civitatibus, aut majoribus, ut in cap. ex litteris, vers. Sic Episcopus, de excess. Pralar. cap. venerabili fratri, de censibus.

(c) *Justitarius.*] Id est iudex, quo modo regulariter accipitur apud Ingulphum, quem refert Joannes Vossius de vitis serm. lib. 3. cap. 17. ibi: *Præfectus provinciarum, quos antea vice Domini in duo officia divisit, id est in iudices, quos nunc justitarios vocamus; & in Vicecomites, qui adhuc idem nomen retinent.* Indeque pro judicis munere ponitur justitaria in legibus Siculis lib. 1. tit. 45. & 46. apud Matthæum Parisium anno 1188. ibi: *Episcopus Dunelmensis habuit justitiarum à magno flumine usque ad Scotorum mare: VVillelmus vero Etenensis obtinuit justitiarum à flumine prædicto ad plagam Australem; quod Hugo Dunelmensis Episcopus nimis molesto ferebat, tunc primò intelligens, quod Rex illum justitiarum fecerat, non zelo justitiæ, sed ut pecuniam ab eo extorqueret.* Specialiter verò justitarius sumitur pro iudice causarum criminalium, in cap. ex litteris 5. de pignor. ubi justitarius appellatur minister Regius, qui cognovit de quodam delicto: & ex Clement. 1. de penit. & remiss. ubi postquam Patres Concilii Viennen. statuerunt, sacramentum penitentiarum ultimo supplicio damnatis non esse denegandum, ut fieri consueverat, hæc adjiciunt verba: *Justitarios omnes, & Dominos temporales, ut ab hujusmodi desistant abusu, in Domino hortamur.* Notavit Glossa in cap. Episcopus, hoc tit. in 6. quo modo justitiarum in presenti exponit Barboza voto 89. num. 66. Commentarium hujus textus dedi supra in cap. 2.

C A P U T V.

Idem (a) Cant. Archiep.

Clericis qui in sacris ordinibus constituti sunt, ex (b) Toletano Concilio judicium sanguinis agitare non licet. Unde prohibemus, ne aut per se truncationes membrorum faciant, aut judicent inferendas: quod si quis tale quid fecerit, (c) honore privetur, & loco. Jubemus etiam sub interminatione anathematis, ne quis sacerdos officium

officium habeat (d) Vicecomitis, aut (e) Præpositi secularis, Clerici qui comam nutriunt etiam inviti ab Archidiaconis suis tondeantur. Vestimento autem, & calcementis, nisi quæ honestatem & religionem deceant, uti non liceat. Si quis contra hoc venire præsumperit, & commonitus emendare noluerit, excommunicationi subjaceat.

NOTÆ.

1. (a) **C Antuar.**] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 6.* & post Concilium Lateran. p. 27. c. 4. & verba hujus textus reperiuntur in *Concilio Tolet. 11. can. 16.* Agathensi *can. 20.* infra decimus; invaluerat enim his temporibus abusus maximè in Anglia, quod Prælati Ecclesiastici ut justitiarum, & sanguinis iudices se gerebant, ut ex Matthæo Paris. refert Cironius in *presenti.* Quare cum quæsti essent monachi S. Trinitatis apud Innocentium III. quod Hubertus Cantuariensis Archiepiscopus contra ordinem dignitatis suæ justitiarum se Regis Angliæ, & sanguinis iudicem gereret, Innocentius sub pena interdicti Richardo prohibuit, ne hoc de cætero faceret. De Cantuar. Archiepiscopo egi in *cap. 2. de rescripte.*
2. (b) **Toletano.**] XI. videlicet, quod Vitaliani quoque temporibus celebratum fuit anno Christi 660. ubi in canone 6. reperiuntur verba in præfenti transcripta: ex eo citantur à Rabano Mauro in *penit. cap. 30.* Gratiano in *cap. 30. 23. q. 8.* licet ex Concilio Maguntino ea citent Burchardus *lib. 1. Decreti, cap. 201.* Ivo Carnot. p. 5. *cap. 315.* ex collatione autem Garfiæ à Loylà ita transcribo: [His, à quibus Domini Sacramenta tractanda sunt, iudicium sanguinis agere non licet: & ideo magnoperè talium excessibus providendum est, ne in discretè præsumptionis motibus agitari, aut quod morte plectendum est, sententiâ propriâ iudicare præsumant, aut truncationes quaslibet membrorum quibuslibet personis, aut per se inferant, aut inferendas præcipiant. Quod si quisquam horum immemor præceptorum, aut Ecclesiæ suæ familis, aut quibuslibet personis tale quid fecerit, & concessi ordinis honore privatus, & loco suo, perpetuo damnationis teneatur religatus erga stultum: cui tamen communio exeunti ex hac vita non neganda est, propter Domini misericordiam, qui non vult peccatoris mortem, sed ut convertatur, & vivat.
- (c) **Honore privetur. & loco.**] Quibus verbis continetur privatio officii, & beneficii, quæ est depositio verbalis, non autem actualis, seu realis degradatio, ut jam exposuit Boëtius Epon. *hic, num. 17.*
3. (d) **Vicecomitis.**] Vicecomes apud scriptores posterioris ætatis accipitur pro Vicario Comitatus, inde Vicecomitiam pro Vicaria posuit Ordericus Vitalis *lib. 5. histor. Eccles.* & hujus officii meminit Joannes VIII. in Concilio Trecenti, relato à Carnotensi p. 3. *Decreti, cap. 98.* ibi: *Omnibus Episcopis, Comibus, Vicecomitibus, Centenariis, &c. & in epist. 102.* ad Mironem, probat Alteserra *de Ducibus & Comit. cap. 18. lib. 3.* Vicecomites exemplo Comitum in Gallia, & Anglia præfecturas in rem privatam convertebant, justitiamque administrabant, ac justitios designabant. Sarisbariensis *lib. 5. Polycrat. cap. 15.* ibi: *Nam de Vicecomitibus, & justitiis, que ut vulgari nostro utar, directa dicuntur.* Mathæus Paris. anno 1175. *Et Vicecomitis agens vires laicali se foro immiscuit.*

(e) **Præpositi.**] De Præpositis, tam secularibus, quam ecclesiasticis, nonnulla adduxi in *cap. 1. de aetate & qualitate.*

(f) **Inviti ab Archidiaconis.**] Verba, quæ sequuntur, exposui in *cap. 7. de vita, & honestate clericorum,* & quia in eo reperiuntur, ide illa omisit Raymundus in *presenti.*

COMMENTARIUM.

EX hoc textu, juncto *cap. final. infra hoc tit. ta-* 4.
lis deducitur assertio: Clerici nec proferre, nec *Ordinis*
dicere sententiam sanguinis debent, nec quidquam *traditio*
aliud exercere per quod ad effusionem sanguinis per-
veniat. Probant eam textus in *cap. 1. 15. q. 4.*
ibi: *Criminalia negotia presbyter, clericus, &c. Et*
cap. sepe 29. cap. his à quibus 30. 23. q. 8. cap. ad
audientiam, de crimin. falsis. cap. in Archiepiscopo au,
de raptor. cap. ex litteris, de excess. Prælat. 6. final.
hoc tit. in 6. Concil. Alstifiod. can. 33. ibi: Non
licet Presbytero, nec Diacono ad tepalum, ubi rei
torquentur, stare. Et. can. 34. Non licet presbytero
in iudicio illo sedere, unde homo ad mortem tradatur.
Exoniense tempore Honorii III. *cap. 7. Antiqui-*
tate generalis Concilii distructi in hibemus, ne quis
clericus beneficiatus, vel in sacris ordinibus constitu-
tus, litteras pro pena sanguinis injungenda scribere,
vel dicere præsumat, vel ubi iudicium sanguinis tra-
ctatur, interfuit. Matifcon. 2. *cap. 19. Cognovimus*
quosdam clericorum infrascriptos ad foras reorum sen-
tentias frequenter accedere. Propterea prohibitionis
eorum accessus hunc canonem protulimus. definientes,
ut ad locum examinationes reorum nullus clericorum
accedat, nec interfuit arrio, aut faucio, ubi pro reatu
sui qualitate quisquam interficiendus est. Si tamen
ex nunc aliquis eorum definita contumens: illuc
accesserit, aut interfuerit, defraudatus honesti hono-
ris stola, illis gregibus examinatorum societur, quos di-
vinis prætulit mysteris. Illustrant ultra congestos à
Barbosa in præfenti, Boëtius Epon. *hic, Eplen-*
ceus *lib. 2. digest. cap. 10.* Mancinus *sacri juris*
controv. dissert. 26. Martha *de iurisdic. p. 1. c. 48.*
num. 4. Columbi *de Angelica Hierarch. lib. 5. c. 52.*
Barbosa *lib. 3. voto 89.* Suarez *de censur. disp. 45.*
sect. 5. Robertus *lib. 1. rer. judic. cap. 6. Ant.*
Augustin. *in epist. jur. lib. 29. tit. 20.* Germonius
de sacror. immunit. lib. 3. cap. 13. in princip. P. Greg.
lib. 4. partit. tit. 8. cap. 10. & tit. 15. cap. 3. Petrus
Bollo *in econom. canon. class. 1. cap. 5. §. 2.* Ballam,
in can. 18. Synodi Constantin. Diana p. 11. tract. 2.
resol. 63. G. balinus *de censur. in synopsi, verbo*
Judex. fol. 469. Tapia 2. *tom. Catena, lib. 5. quest. 7.*
artic. 6. Manrique *de different. utriusque fori, quest.*
198. Crespetius *in summa, verbo Clerici non inter-*
sunt sentent. Theophilus Raynaud. tom. 7. in tract.
religioso loricato, fol. 200. Dartis *ad 23. quest. 1.*
cap. 4. 5. & 6.

Sed pro dubitandi ratione in præfentem asser-
tionem ita insurgo: Nocentes debitis penis pu-
niri adeo Deo gratum est, ut simili vindictâ Do-
minus placari dicatur in *cap. 16. & 21. cap. qualis*
in sine 23. quest. 5. cap. si quos 23. quest. 4. quare
crudelis non iudicatur, qui nocentem condem-
nat, *cap. non est crudelis 23. quest. 5.* immò pie-
tatem

tatem exercet. *cap. reos, in sine 23, quest. 5, cap. legi 23, quest. 8, cap. final, de pœnit. dist. final.* Unde D. Hieronymus *super Ezechielem lib. 2. & 4. ait: Qui malos percussit in eo, quod mali sunt. & habet vasa interfectionis, ut occidat, optimus minister Dei est.* Latè illustravi in *cap. inter alia, de immunit. Eccles.* Igitur clerici non ideo debent officio, & beneficio privati, eo quod nocentes condemnaverint. Accidit, nam Ecclesia potestatem habet utriusque gladii, spiritualis videlicet, & temporalis, ut ex Sanctis, Augustino, Leone, & Bernardo probat Germonius *lib. 3. de sacror. immunit. cap. 13.* Unde plerunque poenam sanguinis infligit, ut in *cap. delatori, §. quest. 3. ibi: Delatori lingua capiteatur.* Et in *cap. 1. de calumniat.* jubetur, calumniatorem verberibus affici. Item D. Gregorius similem poenam statuit in *cap. quia iustas, quest. 6, cap. fraternitas 12. q. 2. & in cap. illi qui §. quest. 5, cap. 1. de deposito,* jubetur, ut veritas à reo diversis cruciatibus eruatur: ergo clerici, ut sacrorum canonum cultores, possunt eos executioni mandare, & per consequens sententiam sanguinis proferre. Augetur hæc difficultas exemplo sacerdotum veteris legis, qui gladio materiali utebantur pro excessibus vindicandis: eonamque usus est Samuel Propheta in Regem Agag *lib. 1. Regum cap. 15.* & Helias in quadringentos Prophetas Baal, quos cum idolis fervientes cœlestis ignis, assumptique holocausti miraculo superans confudisset, apprehendi iussit, apprehensoque, & ad torrentes Cison ductos, ad unum interfecit. Idem Helias jubens ignem è cœlo descendere, & semel, atque iterum quadraginta viros devorari faciens *lib. 4. Regum, cap. 1.* Hæc etiam potestate usus est Eliseus ibidem, *cap. 4.* in pueros irrisores: Jojadaque sacerdos in Athaliam Reginam ita pronuntiavit *lib. 2. Paralip. cap. 22.* *Educite eam extra septa templi, & quicumque eam sequutus fuerit, feriatur gladio: & juxta palatium interfecta est.* Sunt & alia ejusdem generis exempla, ex quibus aperte constat, sacerdotes gladio hoc in facinorosos homines usos fuisse: & ne quis dicat hoc tantum contigisse sacerdotibus antiquæ legis, nonne Petrus Apostolorum Princeps, & Christi Vicarius in Ananiam, & ejus uxorem Sapphiram, quia partem pretii occultaverant, hoc gladio animadvertit, ut refertur *Actuum Apost. cap. 5.* Idem Sanctus auriculam Malco Principis Sacerdotum servo amputavit, *cap. 26. Matthai.* Facit etiam exemplum Sacerdotum Gentilium; nam apud Germanos, si credimus Tacito *de moribus German. Schedio de Diis German. lib. 2. cap. 13. fol. 293.* nec animadvertere, nec vincire, nec verberare quemquam, nisi sacerdotibus permisum erat. Ergo alienum non est à sacerdotio, ut sacerdotes etiam sententiam sanguinis proferant.

6. Traditur ratio decidendi.

Quâ dubitandi ratione ita fulcitâ non obstante, vera est præsens assertio, cujus ratio provenit ex eo, nam Ecclesia valde abhorret quamlibet sanguinis effusionem, ne ejus effusionis particeps videatur: quare suis ministris ita diligenter inhi- bet, ne sententias, per quas sanguis effunditur, aut membrorum truncatio sequitur, proferant, dicent, recitent, vel scribant, aut ubi exequuntur, intersint, ita ut de Magistratibus Ecclesiasticis dici non improprie possit, quod Aufonius de Magistratibus municipalibus: *Quique suas rexere urbes, primumque tribunal sanguine, & innocuas illu-*

strare securas. Ideo enim Aufonius tribunal purum sanguine, & innocuas securas vocat, quia licet Magistratus municipales jus haberent deferendarum fascium, illis tamen faeces, & securas magis erant insignia Magistratus, quam Imperii; aut certe honestamenta nominis potius, quam insignia potestatis. Neque enim poterant jubere vinciri, virgas expediri, vel infontes legè agi. Nos idem de iudicibus ecclesiasticis legere possumus; siquidem illis sententiam sanguinis ferre non licet. Clericos autem, & sacerdotes, qui extraordinariis criminum cognitionibus interfunt, Latinus Pacatus vocat Antifites nomine, reverà autem facillites, & carnifices: *Quicum iudicis capitalibus astivissent, cum gemitus, & tormenta miserorum auribus ac luminibus hausissent, quum licitorum arma, quum damnatorum frana tractassent, pollutas penali manus contactu ad sacra referrebant, & ceremonias, quas incestaverant mentibus, etiam corporibus inquinabant.* Immo Tertull. *lib. de Idololatr. cap. 7.* quemcunque Christianum monet, ne judicet in caput alicujus, vel pudorem, neque damnet, neminem vinciat, aut torqueat. Unde Justinianus Imperator, teste Nicephoro, *lib. 10. histor. cap. 14.* Christianos hac excusatione à Magistratibus rejiciendos dicebat, quòd illi iudicio capitali quemquam damnare nefas esse dicerent. Romani etiam Magistratum ambire, aut suscipere Flamini Diali interdicebant, impium credentes Diis sacrificare, & auspiciem esse divini cultus eum, qui damnationibus, & capitalibus suppliciis interfuisset. Plutarchus in *Rom. q. ult. qui problem. 113.* elegantiori observatione docet, quare sacerdotibus juris dicendi potestas, criminumque cognitio sit adempta, ne scilicet capitali condemnatione, veluti cæde, & piaculo defuncti polluti, qui quæ perpetuâ expiatione indigerent, sacras res contagione sua attrahentes violarent: credebant enim ipsi, quod iudices etiam tunc cum nocentissimos damnabant, inquinati manebant, unde contestationem faciebant, de qua D. Clemens *lib. 2. constit. Apost. cap. 52. ibi: Qui sententiam mortis in reum pronunciat, vultus est sublevis manibus adversus solem se innocentem ab illius sanguine contestatur.* Illustrat Grethserus *lib. 1. de cruce, cap. 14.* quare cum apud eos Pontifices non ferrent sanguinis sententiam, Titus Imperator ideo Pontificatum accepit, ut puras servaret manus, teste Suetonio in *ejus vita, cap. 9.* & cum L. Cantilius scriba Pontificum, eo quod cum Florentia stuprum fecisset, à Pontifice Maximo eo usque virgis casus esset, ut inter verbera expiraret, nefas id prodigii loco habitum refert Livius *de cad. 3. lib. 2.* Unde rectè Ecclesia, quæ adeo sententiam sanguinis abhorret, ut neque in atriis Ecclesiarum eas proferre sinat, *cap. 6. de immunit. Eccles.* statuit, ut ejus ministri, id est clerici, procul essent ab hac sanguinis effusione, aliàs qui sententiam sanguinis dixerint, eos ab officio, & beneficio esse deponendos sanxit. Illi etiam irregularitatem contrahunt, ut supponitur potius, quam noviter statuitur, in *cap. final. hoc tit.* Varios casus hujus irregularitatis referunt Diana *p. 12. tract. miscell. fol. 218.* Gibalinus *de irregul. cap. 4. difficult. 1. cum sequens.*

Unde consuevit Ecclesia cum aliquis clericus ob enormia delicta per Episcopum proprium degradatur, & traditur brachio sæculari, intercedere pro eo, ne ad mortem damnetur, ut ita Ecclesia in effusione sanguinis particeps non fiat.

D. Au-

7. De reo brachio sæculari tradendis.

D. Augustinus *Epistol.* 158. ibi: *Pœna illorum, quamvis de tantis sceleribus confessorum rogo, ut præter supplicium mortis sit, & propter conscientiam nostram, & propter Catholicam consuetudinem commendandam.* Innocent. III. *epist.* 130. ibi: *Vestris curabitis intercessionibus defendere.* Facit textus in *cap. novimus, de P. S.* quod etiam servatur in hæreticis relaxandis judici seculari, ut refert, & probat Baronius *anno 385.* Hodieque in ipsa sententia relaxationis exprimitur his verbis: *Yrelaxamos la persona del dicho N. à la justicia, y brazo seglar, specialmente, à N. corregidor de esta ciudad, y su lugarremiente, à los quales rogamos y encargamos muy afectuosamente, como de derecho mejor podemos, se ayen benigna, y piadosamente con el.* Quæ clausula deducta est *ex dict. cap. novimus, & ex l. 60. tit. 6. partii. 1.* ibi: *Però su Prelado debe rogar por el, que le aya alguna merced si quisere.* Et hodie in usu est, quia juxta jus commune, & fori ecclesiastici stilum adhiberi cœpit, non quia necessaria sit ad effugiendam irregularitatis pœnam, cum bullis Pauli IV. & Pii V. cautum sit, ut Inquisitores, Consultores, cæterique, qui in similibus causis judicandis assistunt, non solum in causis hæresis, verum in qualibet causa criminali, quæ coram ipsis disceptetur, possint sententiam dicere; quæ rei damnentur ad quæstionem, seu torturam, aut alias pœnas condignas, etiam usque ad mutilationem membri, aut mortem naturalem, ut refert Penna *ad Eymericump. 2. Directorii, com. 27.* & noviter probat

& illustrat Araujo *in decis. moral. tract. 1. quest. 1.* per *ioe.*

Nec obstat dabitandi ratio suprà adducta; nam licet verum sit, bonum opus esse & meritum justitiam ultionis exequi in improbos, & malos ad ultimum supplicium, si merentur, condemnari; tamen omne quod bonum est, nisi bene fiat, & ab his, qui potestatem faciendi habent, male fieri dicitur. Unde clerici, & Ecclesiæ ministri, qui contra mansuetudinem, & pietatem, quam profiteri debent, sententiam sanguinis proferunt in nocentes, licet bonum ex se opus exerceant, improbe tamen faciunt, idcoque ab officio, & beneficio deponuntur, & si judices laici sunt, irregularitatem contrahunt: sed in ea Episcopus posse dispensare ex justa causa, defendit Araujo *tract. 2. qq. moral. quest. 11.* Nec obstat augmentum ipsius difficultatis, nam licet certum sit, in Ecclesiâ residinge potestatem utriusque gladii, spiritualis videlicet, & temporalis, ita ut pœnas corporales per se judices Ecclesiastici infligere possint, de quibus agitur *in cap. ad audientiam, de crimine falsi, cap. 1. de calumniis, cap. 2. de clerico excomm. cap. in Archiepiscopatus, de raptor. cap. in Synodo, 63. dist.* pœnas autem illas, ex quibus sequitur sanguinis effusio per se infligere, & exequi non valent, sed per judicem secularem, ut suprà dixi. De pœna verberum, & ad quem numerum per judicem ecclesiasticum perveniri possit, latè agemus *in d. cap. 1. de calumniis.*

CAPUT VI.

Idem (a) *Lundon. Episcopo.*

SECUNDUM instituta (b) prædecessorum nostrorum sub interminatione (c) anathematis prohibemus, ne monachi, vel clerici causâ lucri negotientur, & ne monachi, vel à clericis, vel à laicis (d) firmas habeant, neque (e) laici Ecclesias ad firmas teneant.

NOTÆ.

(a) *Lundon.*] Ita legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 5.* De *Lundon. Ecclesia* egi *in cap. 6. de consuet. cap. 1. de renunc.*

(b) *Prædecessorum.*] Quorum auctoritates, & verba infra dabimus in probatione conclusionis.

(c) *Anathematis.*] Gelasius *in cap. consequens dist. 88.* suspensione multat clericos negotiationibus implicitos: quæ censura non sunt latæ sententiæ, sed ferendæ, ut latè probant Theophilus *in discept. de relig. negotiat. §. 5. num. 88.* Gibalinus *de univers. negot. libro 1. articuli. 2. cap. 3.*

(d) *Firmas.* Id est, possessiones conductas, ut exponit Boëtius *hic,* & notavi *in cap. de locato,* sive ut Theophilus ubi suprà exponit, id est, ne sub annuo censu prædia rusticana, vel fodinas, aut salinas, aliudve similiter frugiferum conductant, quia redemptio rei frugiferæ Gallicè hodie firma dicitur: est etiam hæc vox Anglica; unde quia Episcopus Londoniensis ea usus fuit in consultatione, Pontifex per idem verbum responsum dedit. Consonat ipse Alexander relatus post Concil. Lateran. *p. 27. cap. 1. ubi Cantuar.*

Archiepiscopo, & ejus suffraganeis ita scribit: *Fraternitati vestra per Apostolica scripta mandamus, quatenus universis monachis vestra jurisdictionis inbibere curetis, ne villas, & Ecclesias ad firmam recipiant, vel receptas retinere præsumant. Quod si præsumpserint, eos Apostolica auctoritate vestri, sublatæ appellationis remedio faciatis à præsumptione sua ecclesiasticâ distributione cessare.*

(e) *No laici Ecclesias.*] Immo laici decimæ locari possunt, sicut & alia ecclesiastica prædia, *cap. 2. de locato.* Sed respondendum est, aliud esse locare fructuum, seu proventuum ecclesiasticorum perceptionem; aliud verò locare jus ipsum decimarum, vel ipsas Ecclesias: illud permittitur, ut Ecclesiis utile, & honestum, ne clerici nimium rebus externis, & merè temporalibus involvantur; hoc autem prohibetur, ne laicorum dispositioni, gubernationique subiciantur Ecclesiæ, juraque merè spiritualia; cum absurdum esset pro annua pensione Ecclesiam, ipsiusque jura diviti laico committi; cum etiam clericis prohiberetur sub annuo pretio Ecclesias conducere *in capite quoniam, ne Prelati vices suas.*